

Obecná knižnica v Kotešovej – naj knižnica Horného Považia za rok 2018

Obecná knižnica v Kotešovej, ktorá bola založená v roku 1960, pracuje nepretržite až do dnešných dní. Po založení fond knižnice obsahoval 1 000 zväzkov kníh a jej služby využívalo cca 100 čitateľov. V počiatočnom období bola knižnica umiestnená v budove vtedajšieho Miestneho národného výboru v jednej miestnosti. Knižnica bola otvorená 3x do týždňa a v zime sa priestor knižnice vykuroval len sporadicky. V roku 1967 bola knižnica presťahovaná do priestorov kultúrneho domu, kde boli knihy umiestnené v trinástich regáloch. Počet čitateľov postupne narastal. V zápisnici z roku 1968 sa konštatovalo, že fond knižnice obsahoval 3 000 knižničných jednotiek a v priebehu roka sa do knižnice zapísalo 274 čitateľov. V osemdesiatych rokoch 20. storočia došlo k pomerne veľkému rozvoju verejného knihovníctva, čo sa prejavilo aj nárastom fondu, vtedy ešte Miestnej ľudovej knižnice v Kotešovej. V tomto období knižničný fond vzrástol až na 7 000 zväzkov a do knižnice sa každoročne zapísalo viac ako 300 čitateľov. V spomínaných rokoch bolo ročne vypožičaných až 14 000 kníh a periodík. Každoročný, pomerne veľký nárast knižničného fondu si vyžadoval aj nový priestor na uloženie ďalších regálov. V roku 1988 bola knižnica presťahovaná do zrekonštruovanej gotickej kúrie, ktorá bola v tej dobe vo vlastníctve obce. Knižnicu po celé roky aktívne spravovala pani knihovníčka Kamila Chorvátová. V roku 1992 knižnicu prevzala Lýdia Frolová, ktorá zabezpečovala jej činnosť a prevádzku až do roku 2016, kedy sa knihovníčkou stala a do dnešných dní knižnicu spravuje, pani Helena Surmová. Od roku 2008 je knižnica umiestnená v priestoroch rodinného domu, ktorý je vo vlastníctve obce. V súčasnosti fond knižnice obsahuje 10 143 knižničných jednotiek, ročne sa v knižnici zaregistruje viac ako 300 používateľov, ktorí zrealizujú okolo 6 000 výpožičiek kníh a periodík.

Obecná knižnica v Kotešovej prešla rôznymi fázami vývoja, ktoré boli ovplyvnené spoločensko-politickými, ale aj miestnymi vplyvmi, keďže jej rozvoj a fungovanie bolo po prijatí Zákona č. 369/1990, Z.z. o obecnom zriadení ovplyvnené vedením miestnej samosprávy i celkovým dianím v obci. Môžeme konštatovať, že knižnica „mala šťastie“, pretože v každom období jej pôsobenia bolo vedenie miestnej samosprávy spoločensky orientované a uvedomelé a považovalo za potrebné a dôležité, aby v obci knižnica pracovala a poskytovala primeranú kultúru a vzdelávanie. Objavili sa však aj obdobia, kedy sa uvažovalo o zatvorení knižnice z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Našťastie, k takémuto vážnemu kroku nikdy nedošlo.

V deväťdesiatych rokoch minulého storočia, s nástupom automatizácie a elektronizácie služieb, knižnica postupne prechádzala rôznymi zmenami v závislosti od realizácie projektov, ktoré boli podávané a následne schvaľované Ministerstvom kultúry SR a v súčasnosti Fondom na podporu umenia. Úroveň služieb knižnice závisela aj od ďalších zdrojov financovania. V roku 1993 bol do knižnice presunutý starší počítač a kopírovacie zariadenie, čo umožnilo poskytovať reprografické služby. V roku 2007 bol do knižnice zavedený internet, vďaka čomu mohla knihovníčka poskytovať a čitateľom vyhľadávať aj online informácie. V tom istom roku bolo zakúpené aj multifunkčné zariadenie (tlačiareň, skener, kopírka). Neskôr knižnica získala ďalší starší počítač, čím sa pre verejnosť vytvorilo samostatné miesto s možnosťou prístupu na internet. V roku 2006 bol prostredníctvom Slovenskej národnej knižnice v Martine zakúpený Knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice (KIS MaSK), ktorý znamenal začiatok automatizácie služieb knižnice. Do elektronickej databázy bol postupne spracovaný celý knižný fond knižnice, čím vznikol elektronický katalóg kníh. Podobne bola v programe

vytvorená aj databáza čitateľov knižnice. Tvorba elektronickej databázy kníh trvala štyri roky a bola realizovaná počas prevádzky knižnice. Po vytvorení databázy kníh a čitateľov prešla knižnica od manuálneho zaznamenávania výpožičiek a papierovej evidencie kníh k elektronickej evidencii. V roku 2015 boli zakúpené dva počítače s cieľom poskytovať služby internetu pre širokú verejnosť. K technickému vybaveniu knižnice pribudla aj čítačka čiarových kódov, ktorými bol označený celý fond kníh. V súčasnosti je výpožičný proces aj vďaka čiarovým kódom zjednodušený a plne automatizovaný.

Vedenie samosprávy i vedenie knižnice v Kotešovej sa celé roky snažilo o postupnú modernizáciu služieb knižnice, aby knižnica „išla s dobou“. Už 20 rokov pravidelne každý rok podáva Obec Kotešová žiadosti o finančný príspevok na projekty, ktoré knižnici pomáhajú modernizovať sa a poskytovať služby kvalitnejšie. Za ostatných 20 rokov vďaka realizovaným projektom obec, a tým aj knižnica získala takmer 10 000 €, ktoré boli využité na nákup knižničného fondu a na postupnú technickú modernizáciu knižnice.

Knižnica vždy vytvárala vhodné prostredie pre výchovu a vzdelávanie čitateľov, pravidelne rozvíjala spoluprácou so základnou a materskou školou organizovaním rôznych akcií, prednášok, besied a exkurzií, čo určite prispelo ku skutočnosti, že aj v súčasnej dobe sa dnes už dospelí občania obce stále radi do knižnice vracajú. Lákadlom pre všetkých čitateľov je pravidelne aktualizovaný knižničný fond a zaujímavé tituly časopisov, ktoré knižnica odoberá. Výška prostriedkov na nákup knižničného fondu sa približuje hodnotám, ktoré odporúčajú metodické štandardy pre verejné knižnice. Zaujímavé sú aj ďalšie doplnkové služby, ktoré knižnica ponúka, ako napríklad možnosť objednania kníh z iných knižníc v prípade, ak žiadanú knihu knižnica nevlastní alebo obohatenie fondu kníh prostredníctvom výmenných súborov kníh z Krajskej knižnice v Žiline a pod.

Aj v súčasnosti miestna samospráva obce Kotešová, ktorá je zastúpená starostom PhDr., Mgr. Petrom Mozolíkom, knižnicu pravidelne podporuje finančnou čiastkou, ktorá je každý rok vyčlenená z rozpočtu obce v závislosti od potrieb knižnice a možností obce. Obec zabezpečuje prevádzku a údržbu budovy knižnice a financovanie mzdy knihovníčky. Vedenie obce si uvedomuje potrebu vzdelávania a udržiavania kultúry v obci aj prostredníctvom knižnice, preto aj v najbližších rokoch zostane knižnica stredobodom záujmu obecnej samosprávy s cieľom neustálej modernizácie a zlepšovania jej služieb. Krajská knižnica v Žiline ocenila snahu obecnej samosprávy a prácu knihovníčok a knižnice, vynikajúce výsledky dosahované pri poskytovaní knižnično-informačných služieb a aktívny prístup k získavaniu mimorozpočtových zdrojov udelením ocenenia „Najlepšia knižnica Horného Považia 2018“.

Lýdia Frolová